FILMS-AVISEN

Redaktør: Jens Locher.

Nationaltidende 27-11-1921

Blandt landflygtige russiske Kunstnere i Berlin.

Som bekendt har Instruktør *Carl Dreyer* i Berlin forestaaet Iscenesættelsen af *Aage Madelungs* russiske Roman „Elsker hverandre“.

Filmen faar bl. a. sin store Interesse derved, at næsten alle Hovedrollerne er i Hænderne paa russiske Skuespillere med Verdensnavne. Vi har bedt Hr. Dreyer fortælle lidt om sit Samarbejde med de russiske Kunstnere og har modtaget nedenstaaende Linier:

Den russiske Skuespiller Gajdarov.

Naar en Fotograf pakker sit Apparat sammen og erklærer, at nu maa det være Slut med Optagelserne for i Dag, saa har vi andre egentlig ikke noget at skulle have sagt. Vi vil muligvis protestere og sige, at der er altfor tidligt at holde op, og at Solen jo endnu staar over Horizonten, men han fastslaar kategorisk, at det er ikke muligt at se en Haand for sig, og han underbygger sin Paastand med et langt Foredrag om Lysværdier og violette Straaler, som slaar den sidste Rest af Opposition ned.

Det er en Septemberaften ved Elben. Drivende Skyer spejler sig i Flodens graa Vand og varsler Regn til Natten. — Vi tyr ind i Kroens lavloftede Kælderstue. Lugten af gammelt Øl og sur Røg slaar En i Møde, saa man næsten snapper efter Vejret. Men med ondt skal ondt fordrives. Cigarer, Cigaretter og Snadder tændes, og den lille Gräfln *Piachovska*, der spiller den kvindelige Hovedrolle i Filmen, overrasker os med to Flasker kaukasisk Vin, som hun har taget med fra Berlin. Dagens svindende Lys brydes gennem den blaa Tobakstaage. Fra Floden naar Lyden af Aareslag ind til os.

Det er et broget Selskab, Skæbnen her har ført sammen. Jeg vil nævne de enkelte, efterhaanden som deres Ansigter oplyses af de glødende Cigaretter. Der dukker *Victor Bogdanovitchs* Lenin-lignende Fysiognomi frem. Han er min russiske „sachverständiger Beirat“. Han er elskelig. Skikkelig og godhjertet som et stort Barn kan han i næste Sekund flyve i Flint over en Bagatel. Han er egentlig Kunstmaler, blev ved Krigens Begyndelse udtaget til Flyveofficer. Han og den tyske Fotograf *Weinmann*, som ogsaa har deltaget i Krigen som Flyver, har i den samme Periode gjort Tjeneste paa det samme Afsnit af den samme russiske Front. De dvæler gerne og ofte ved Erindringen om de Øjeblikke, da de i dristige Kurver og Sving forfulgte hinanden — med Døden for den anden som Maal. Nu er de Venner! — Da Bolshevismen bemægtigede sig Rusland, opholdt Victor Bogdanovitch sig i Moskva. Sammen med fire andre Officerer vilde han prøve at flygte til Krim. Forklædte som menige Soldater tog de Plads i et Sovjet-Tog, men hans fire Kammerater blev opdaget og uden Formaliteter hevet ud gennem Vinduerne undervejs. Han slap uskadt til Krim, hvor han havde sin Villa og sit Atelier liggende. Da han kom hjem, fandt han Huset raseret, selv Frugttræerne i hans Have var borte, og — hvad der oprørte ham mere end alt andet — Bolshevikerne havde ladet alle hans Malerfarver gaa to Gange gennem en Kødhakkemaskine.

Udenfor har Skyerne trukket sig sammen til et uigennemtrængeligt Dække, og medens Regnen siver ned, udveksler Russerne Beretninger om, under hvilke Farer og Vanskeligheder det er lykkedes dem at forlade Bolshevikernes Rusland. Helst opholder de sig ved de fornøjelige Episoder, thi som alle Tragedier har Russernes Flugteventyr som Regel ogsaa komiske Momenter. Dr. *Duvan-Tovzov*, som en Gang var Mangemillionær, ejede Teatre i alle Byer fra Kiev til Odessa og Hoteller paa Krim, men nu filmer for 2000 Mark om Dagen, og *Ivan Bulatov*, en agtværdig Skuespiller af den gamle Skole, har begge oplevet saare interessante Ting, men deres Oplevelser blegner i Sammenligning med hvad *Tchernov* ved at berette om sin Flugt. Tchernov er Komiker, saa tyk, at Stribolt ved Siden af ham vil syne som en underernæret Student. Hans mest kendte Rolle er Charleys Tante, som han har spillet nogle Tusinde Gange. Det vækker Jubel, da han fortæller, at han har passeret Bolshevikkontrollen ved Grænsen iført sit Kostume til Charleys Tante. Og da man havde spurgt, hvem han var, havde han bare sagt, idet han pegede paa sin Nevø, der ledsagede ham: „Det er Charley, og jeg er Charleys Tante!“

Men Jubelen stiger, da *Moritz Michaelovitch* fortæller sin Historie. Det var lykkedes hans Hustru og ham at faa Pladser i det sidste Tog med Flygtninge, som naaede ud af Rusland Syd paa. I hver Kupé, som var beregnet for fire eller seks Personer, opholdt sig mellem 20 og 30, og Rejsen varede omtrent fire Døgn. Ved hver Station var halve Dage lange Ophold, men der kunde ikke være Tale om at forlade sin Plads, for saa fik man den simpelthen ikke igen. Alle Passagererne var Storfabrikanter, Bankdirektører og Diplomater, der medbragte umaadelige Formuer i Guldrubler og Smykker. Da Toget nærmede sig den kaukasiske Grænse erfarede man, at Bolshevikerne, som havde faaet Nys om den kolossale Værdiudsmugling, havde sendt et Tog af Sted med bevæbnede Soldater, der havde Ordre til at arrestere samtlige Passagerer og beslaglægge deres Bagage.

For at opmuntre Lokomotivføreren i det forreste Tog samlede man ind til en Gave til ham: 20.000 Guldrubler. Han takkede rørt og lovede at skynde sig, alt det han kunde. Men ak! Da Toget skulde passere en temmelig stejl Bakkeskraaning, nægtede Maskinen at lystre, og Toget rutschede baglængs. En ny Indsamling blev igangsat og 50,000 Guldrubler overrakt Lokomotivføreren, der velvillig lovede at prøve paa at føre Toget over Bakken. Men desværre! — det lykkedes ikke. Toget rutschede nok en Gang tilbage. Alle Passagererne var imidlertid bleven bløde om Hjerterne ved at være Vidner til Lokomotivførerens

Thorleif Reiss fra Nationalteatret i Christiania.

Redebonhed, og da Bolsheviktoget maatte være lige i Hælene paa dem, kappedes alle om at yde en sidste Skærv til endnu en Indsamling til Fordel for Lokomotivføreren. Da denne betragtede Bunken af Penge og Smykker, hvis Værdi rundt regnet kunde anslaas til en halv Million Rubler, grinte han svedent og mente, at nu vilde det sikkert lykkes ham at føre Toget over Bakken. Og han fik Ret i sin Formodning: det lykkedes virkelig!

Det er Gräfin Piechovskas Tur til at fortælle. Hun tager et sidste Drag af Cigaretten, og i enkle, ligefremme Ord skildrer hun, hvorledes hun maatte se paa, at hendes Mand blev skudt ned som et Kreatur. Naar hun ikke selv kom til at lide samme Skæbne, skyldtes det den simple Aarsag, at Banditternes Ammunition var sluppen op. Hun og hendes lille Dreng blev spærret inde, medens man afventede ny Forsyning, men det lykkedes hende at flygte. I Dage og Nætter vandrede hun ad Landevejen — og nu filmer hun i Berlin og lader samtidig sin skønne Stemme ud[illegible]anne. — Vi tier alle. Hun kaster Cigaretstumpen bort og giver sig til at nynne. Tonerne stiger og former sig om Ord. Hun synger en af de vemodige ukrainske Romancer, som de landflygtige Russere sjælden hører uden at faa Trækninger ved Mundvigen. Victor Bogdanovitch, hvis bløde Gemyt altid reagerer voldsomt, hulker højt.

Da Sangen er slut, bøjer *Alexander Nelidov* sig over mod mig og spørger, om jeg har forstaaet. Og han oversætter paa staaende Fod, saa godt han kan. —

Han var før Krigen Intendant ved det kejserlige Teater i St. Petersborg. Nu lever han sammen med sin Hustru, den berømte og talentfulde Madame *Gzvorska*, i et tredierangs Pensionat i Kurfürstenstrasse. Sammen med Vennen *Vladimir Gajdarov* fra Moskauer Künstlertheater har de, som Tyve sneget sig ud af Bolshevikernes Rusland. Hvad det er lykkedes dem at bringe med af [illegible] har de maattet bruge til Bestikkelser undervejs. Udmattede og udplyndrede er de naaede Berlin — tilfredse over i det mindste at have Livet i Behold.

Man forstaar, hvor stort Rusland er, naar man sammenligner Vladimir Gajdarov med *Richard Bolislavski*. Begge ægte russiske Typer — og dog vidt forskellige. Gajdarov med et Par store, blanke, sørgmodige Øjne og smalle, sitrende Læber Et skælvende, følsomt Fysiognomi, der reflekterer de sarteste Forandringer i Stemning og Lune! — Og saa Bolislavski! Han staar ved Vinduet og ser ud i Tusmørket. Af og til tændes et Lys paa Himmelen og trækker hans Skikkelses Profil op med en Linie af Ild. Ved Bæltet hænger en mægtig Foldekniv og Tobakspungen. Han ruller selv sine Cigaretter, efter samme Metode som Gadefejeren i St. Petersborg: et Stykke Papir. (Sorten ligegyldig, Avispapir, hvis andet ikke er for Haanden) rulles i Kræmmerhus af Størrelse som dem, der i vor Barndoms Tid omsluttede de yndede „Slik for 1 Øre“. Kræmmerhuset fyldes med Tobak og knækkes paa Midten — og Cigaretten er færdig. — Som han staar der, stor og bred, med Hovedet tilbagekastet, har man vanskeligt ved at tro, at han er Skuespiller. Langt lettere forestiller man sig ham staaende til Rors paa en Pram ned ad Volgafloden.

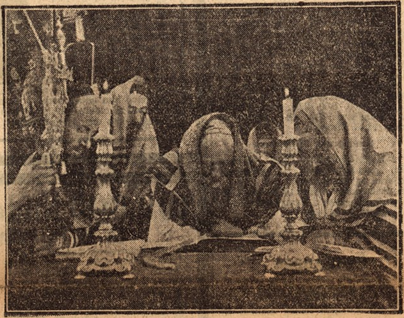

I Synagogen. Scene fra „Elsker hverandre“.

Vi er fire Skandinaver: *Johannes Meyer* fra Dagmarteatret, den unge *Thorleif Reiss* fra Nationalteatret i Christiania, Arkitekt *Jens G. Lind* og jeg (sa'e Katten) — for os alle har det været en Oplevelse at arbejde i Flok med denne russiske Kunstnerkoloni Naar man maanedsvis er henvist til at hente sin aandelige Næring fra tyske Teatre, hvor Unatur og udvendigt Effektjageri breder sig som Ukrudt (for Tiden forlyster Bassermann i „Kean“ et ivrigt applauderende Publikum med at gaa paa Hænder langs Rampen fra den ene Side af Scenen til den anden) — saa er man dobbelt taknemmelig over at have lært nogle af de allerbedste Repræsentanter for russisk Skuespilkunst at kende. Og vi taler om det store Ensemble fra Moskauer Künstlertheater, der i November kan ventes til Berlin. Bolislavski, som er en af Ensemblets Instruktører (han har bl. a. givet „Hamlet“ en Iscenesættelse, som har vakt den største Opsigt i Prag og Wien), spørger forsigtigt, om der mon skulde være Mulighed for et Gæstespil i Skandinavien. Vi tier og tør kun love at lade Spørgsmaalet gaa videre til Johannes Nielsen eller Skaarup.

— — —

Lang Tid hengaar i Tavshed. Kun de glødende Cigaretters Hvislen høres gennem Stilheden.

Lidt efter lukker Krokonen Dørene op til Stuen ved Siden, hvor Aftensbordet er dækket. „Gott sei Dank!“ siger Victor Bogdanovitch og skynder sig ind. Men vi Skandinaver rejser os trætte som efter en lang Rejse gennem Egne, der hidtil var os ukendte.

Carl Th. Dreyer.

Johannes Meyer i Carl Th. Dreyers nye Film.

Griffith-Filmen

Way down east

er

Paladsteatrets største Succes til Dato.

Eneret:

Dansk-svens[illegible]

København.